

چهره جنجالی پرونده ۱۲۳ میلیاردی

در پرونده فساد ۱۲۳ میلیارد تومانی که در نهایت به اعدام فاضل خداداد منجر شد نام یک نفر حتی بیشتر از خداداد خودنمایی می‌کند: مرتضی رفیقتی دوست؛ چهره‌ای شناخته شده که متهم ردیف دوم این پرونده بود که به حبس ابد محکوم شد اما بعد از ۸ سال و نیم مشمول عفو مشروط و از زندان آزاد شد.

همچنان فراری

محمود رضا خاوری، مدیرعامل وقت بانک ملی و از متهمان پرونده اختلاس ۳ هزار میلیارد تومانی بود. او در این پرونده توسط دادگاه به اتهام اختلال در نظام اقتصادی به ۲۰ سال حبس و همچنین بابت دریافت رشوه به ۱۰ سال زندان محکوم شد که این حکم با توجه به فرار خاوری به کانادا اجرا نشده است.

تاکون دست کم ۵ نفر به اتهام فساد اقتصادی در کشور اعدام شده‌اند

سرپنداران مفسد اقتصادی

پایان سلطان سکه

یکی از جنجالی‌ترین پرونده‌های فساد اقتصادی در دهه ۹۰ ماجرای وحید مظلومین معروف به سلطان سکه و همدستش محمد اسماعیل قاسمی بود که هر دو نفر به جرم فساد فی‌الارض از طریق تشکیل شبکه فساد اختلال در نظام اقتصادی و ارزی و پولی کشور اعدام شدند.

وحید مظلومین، سال‌ها در بازار ارز و سکه تهران فعالیت داشت و در سال ۷۱ نیز که بازار سکه و ارز با التهاب مواجه شد به عنوان یکی از عوامل دخیل در این اختلال بازداشت شد و مدتی نیز در بازداشت ماند. مظلومین بعد از آن در ایام تابستانی بازار ارز در سال‌های ۹۰ و ۹۱ و حوادث اقتصادی آن سال‌ها، به عنوان یکی از ارکان و عوامل اختلال در نظام ارزی کشور بازداشت شد و ۷ ماه در بازداشت ماند و پرونده مهمی در آن سال برای وی تشکیل شد.

مظلومین در تاریخ ۲۱ مهر ۱۳۹۱ در حال خروج غیرقانونی و فرار از کشور بود که در مرز مریان توسط وزارت اطلاعات دستگیر و بازداشت شد. او در آن سال از صرافی یک خانم، روزانه یک تا ۲ میلیون دلار به کشور وارد می‌کرد و می‌فروخت. گردش مالی ۴ حساب مظلومین در آن سال بیش از یک هزار میلیارد تومان بود.

نام مظلومین در ایجاد نوسانات قیمت ارز و سکه در بازار در زمستان سال ۹۶ هم دیده می‌شد. او که هدایت گروه سازمان یافته قاچاق ارز را به عهده داشت، همزمان کنار فعالیت‌های غیرمجاز ارزی، به فعالیت در بازار سکه و طلا به عنوان پوشش مبادرت می‌کرد و فعالیت‌های ارزی خود را با استفاده از حساب‌های بانکی اقوام و کارگران خود انجام می‌داد؛ از جمله حساب بانکی اقدس، عمه همسر خود که زنی خانه‌دار و ۷۰ ساله بود، تراکنش حساب این زن سالخورده و نوه او در مجموع ۸۲ هزار و ۱۰۰ میلیارد ریال بود.

مظلومین در تیرماه ۹۷ دستگیر شد و با توجه به اطلاعاتی که از پرونده در دست داشت، سعی در گمراه کردن روند بازجویی و رسیدگی به پرونده را داشت. به این دلیل بود که افکار عمومی فکر می‌کرد او فقط یک کاسب سکه در بازار است و نقشی در تورم سکه و ارز ندارد! البته به میزان کاسبی ادعایی مظلومین در بازار سکه دقت کنید که به گفته خودش، روزانه حداقل ۵۰۰ عدد سکه طلا در بازار خرید و فروش می‌کرده است. او زمانی که هنوز قیمت دلار ۵ تا ۶ هزار تومان بود، از کاسبی در بازار سکه ماهیانه تا ۳۰ میلیارد تومان درآمد داشت.

هفتم آبان ۱۳۹۷ حکم دادگاه در پرونده وحید مظلومین و همدستش محمد اسماعیل قاسمی صادر شد و هر دو نفر ۲۳ آبان همان سال به جرم فساد فی‌الارض از طریق تشکیل شبکه فساد و اختلال در نظام اقتصادی و ارزی و پولی کشور اعدام شدند.

در دوره‌های مختلف، رسیدگی به پرونده‌های مفسد اقتصادی با شدت و ضعف ادامه داشته اما گاهی رسیدگی به این پرونده‌ها برای مفسدان اقتصادی پایان تلخی داشته و با اعدام شماری از آنها بسته شده است. در این گزارش به بررسی پرونده ۵ نفر از افرادی که به اتهام فساد اقتصادی محاکمه و اعدام شده‌اند می‌پردازیم.

جنجال ۳ هزار میلیاردی

بدون تردید یکی از مهم‌ترین پرونده‌های تاریخ قضایی کشور اختلاس ۳ هزار میلیارد تومانی است. متهم ردیف اول این پرونده «مه‌آفرید خسروی» بود که خیلی‌ها او را به نام «امیرمنصور آریا» می‌شناسند. او کسی بود که با فساد اقتصادی توانست در فهرست ۲۹۰ مرد ثروتمند جهان قرار گیرد. خسروی در طول سال‌ها فعالیت اقتصادی، کارهای زیادی انجام داد؛ از ساخت جعبه میوه بگیرد تا راه‌اندازی گاوداری. فعالیت‌های اقتصادی او آنقدر گسترش پیدا کرد که هنگام دستگیری در سال ۱۳۹۰ مؤسس ۳۸ شرکت و صاحب ۳۸ کارخانه شده بود و ۱۸ پروژه را برای اجرا در دست داشت. آخرین رویای او هم راه‌اندازی بانک آریا بود که بانک مرکزی در سال ۹۰ مجوز آن را باطل کرد. بیشتر تخلفات اقتصادی این متهم بزرگ تاریخ کشور از طریق «شرکت توسعه سرمایه‌گذاری امیرمنصور آریا» صورت گرفته بود. این شرکت در سال ۸۹ توانسته بود سهام کارخانه‌های بسیاری را خریداری کند. استفاده از ال‌سی‌های بانکی را به عنوان روش اختلاس‌های مالی خسروی بیان کرده‌اند. شیوه کار هم به این صورت بود که شرکت گشایش‌دهنده ال‌سی ریالی یا همان خریدار و شرکتی که ذی نفع ال‌سی است یا همان فروشنده کالا، هر دو از زیرمجموعه گروه آریا بوده‌اند که مالک هر دو، یک نفر بود. در این فرآیند بدون آنکه عملاً معامله یا جابه‌جایی کالا شکل بگیرد، تنها اسناد بانکی میان دو شرکت منتقل می‌شد تا شرکت دوم و به اصطلاح

فروشنده بتواند پول را از بانک دریافت کند. بانک گشایش‌کننده ال‌سی که با گروه آریا همکاری می‌کرد نیز از شرکت اول، وثیقه معتبر دریافت نمی‌کرد. فساد ۳ هزار میلیاردی در اقتصاد ایران ۷ بانک را درگیر خود کرد. خسروی همچنین توانسته بود از بانک ملی ایران، تسهیلات ۴۰۰ میلیارد تومانی بدون هیچ سند و وثیقه‌گذاری بگیرد که جزو اتهامات او به حساب می‌آید. یکی دیگر از اتهامات مهم صاحبان شرکت امیرمنصور آریا، پرداخت رشوه به کارکنان دولت و برخی دستگاه‌های اجرایی بود؛ رشوه‌هایی سنگین که برخی از آن به کیف‌های ۳۰۰ میلیون تومانی مشهور شد.

در این پرونده بزرگ فساد اقتصادی، ۶۷ متهم که شامل مدیران بانکی و مسئولان مرتبط با شرکت امیرمنصور آریا بودند به دادگاه احضار شدند. مه‌آفرید خسروی با همان امیرمنصور آریا با توجه به رأی دادگاه، سوم خرداد ۱۳۹۳ بالای چوبه دار رفت.

پایان سیاه‌سلطان قیر

یکی دیگر از مفسدان اقتصادی که پرونده‌اش با طناب دار بسته شد، حمید باقری درمنی نام داشت که به سلطان قیر معروف شده بود. نام باقری درمنی برای نخستین بار سال ۸۶ در رسانه‌ها مطرح شد. ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز در آن زمان در اطلاعیه‌ای از دستگیری

مفسد اقتصادی دانه‌درشتی به نام اختصاری «ح.ب.د» خبر داد و از این مجرم به عنوان بدهکار بانکی با ۲ هزار میلیارد تومان بدهی یاد کرد. رسیدگی به جرائم این مجرم از همان زمان آغاز شد و پس از چندبار دستگیری و آزادی، سرانجام از سوی دادگاه محکوم شد و دوران محکومیت خود را نصفه و نیمه به پایان رساند تا اینکه بار دیگر در سال‌های ۹۵ و ۹۶ نام وی بر سر زبان‌ها افتاد. دور نهایی محاکمه حمید باقری در منی با ۲۵ هزار صفحه پرونده از ۳ شهریور ماه ۹۷ آغاز شد. در اتهامات او فساد فی‌الارض از طریق کلاهبرداری با ایجاد شبکه چندمنفری از شرکت نفت جی به میزان ۳۲۲ میلیون و ۳۴۳ هزار و ۳۳۶ کیلوگرم قیر، مشارکت در شروع کلاهبرداری از شرکت بیمه ایران و... به چشم می‌خورد که در نهایت حکم اتهام افساد فی‌الارض و حکم اعدام را برای او در پی داشت و در نهایت روز اول دی ماه سال ۹۷ اعدام شد.

اولین اعدام

فاضل خداداد اولین مجرم اقتصادی پس از انقلاب است که پای چوبه دار رفت. رقمی که او اختلاس کرد شاید این روزها چندان رقم بزرگی برای فساد مالی به حساب نیاید اما سال ۷۴ خبر آن مثل بمب ترکید. او متهم به اختلاس ۱۲۳ میلیارد تومان از بانک صادرات بود. شیوه اختلاس خداداد رعایت نکردن قوانین بانکی بود. او این تخلف‌ها را به کمک یکی از کارمندان بانک صادرات شعبه ۲۰۷ باغ فردوس تجربه کرد. خداداد یک چک عادی را به بانک می‌داد و کارمند بانک هم آن چک معمولی را در فهرست چک‌های رمزدار و تضمینی بانک قرار می‌داد. به جای اینکه صبر کند تا چک وصول شود، همان موقع مبلغ آن را مثل چک رمزدار و تضمینی به شکل نقدی پرداخت می‌کرد. روز بعد، قبل از آنکه بانک متوجه ماجرا شود خداداد چکی با مبلغ بیشتر می‌آورد و مابه‌التفاوت چک دوم با اول را نگه می‌داشت.

این اختلاسگر در سال ۷۲ تحت نظر بود اما موفق شد از کشور فرار و ۸ میلیون دلار هم از کشور خارج کند. خداداد در شهریور ۷۳ به ایران بازگشت. در بهمن ماه همان سال بازداشت و پس از چندین جلسه دادگاه، به اتهام اختلال در نظام اقتصادی کشور در آذر ۱۳۷۴ اعدام شد.